

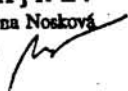
PŘEDSEDNICTVO ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze

ZRUŠEN STUPEŇ UTAIENÍ

Důvod: 498/2020 PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Datum: 22. 2. 2015 PhDr. Alena Nosková

Podpis: 

4983/14

Číslo pořadu:

13

K bodu:

Zpráva stranické a vládní delegace o průběhu a výsledcích zasedání politického poradního výboru Varšavské smlouvy ve dnech 19. a 20. ledna 1965 ve Varšavě

Předložená zpráva podává informaci o postupu stranické a vládní delegace na zasedání politického poradního výboru Varšavské smlouvy ve Varšavě, o závěrech z jednání a dále o poradě prvních tajemníků komunistických a dělnických stran zemí Varšavské smlouvy, která při této příležitosti se uskutečnila.

Příloha I

Návrh usnesení

Příloha III

Zpráva

TF

Příloha IV

Dopis řady ministrů ALR

Předkládá: s. A. Novotný

27. ledna 1965

Počet listů: 44

4983

B

Navrh pro schůzi předsednictva ÚV KSČ

Došlo dne: 27.1.1965 hod. 12.45

Zpráva stranické a vládní delegace o průběhu a výsledcích zasedání Politického por. výboru Varšavské smlouvy ve dnech 19.-20.1.65 ve Varšavě

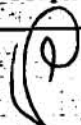
Návrh na přizvání:

Predkládá:

s. Novotný

Počet výtisků: 2x

Počet listů: 2

Souhlas s předložením vyslovil:	Příprava materiálu		Podpis	Datum
		Převzal k zpracování:		
		Vyhotoveno výtisků:	Počet 22	
		Rozesláno výtisků:	16	
Zasláno k vyjádření:		Koed 42, Koeduka 23, Soa 49 1/2	3	
		Koedlec 49 3	1	

Poznámky a pokyny:

Č.j. P 4983/14

U s n e s e n í

1. Zasedání politického představení v Praze
ve dnech 19. a 20. ledna 1965 ve Varšavě
(od A. Novotný)

U s n e s e n í

Informační JV

o h v a l u j e

a/ návrhy z jednání politického představení
mlouvy a z povahy prvních tajemníků
čelnických stran ze Varšavské delegace
20. ledna 1965 ve Varšavě;

b/ postup delegace KSČ a vlády ČSR na jednání

Zpráva o zasedání politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy

Zasedání PPV se konalo ve Varšavě dne 19. a 20. ledna 1965. Zúčastnily se ho delegace členských států Varšavské smlouvy s výjimkou Albánie. Delegace byly vedeny I. tajemníky stran a zahrnovaly předsedy vlád, ministry zahraničních věcí a ministry národní obrany.

V přípravě zasedání si ústřední výbory bratrských stran vyměnily názory na některé otázky, týkající se zejména pořadu jednání, jeho hlavního zaměření a pozvání ALR. Původní návrh NDR, aby se PPV sešel již v listopadu, byl pozměněn vzhledem ke stanovisku některých zemí, mezi nimi i ČSSR, které navrhovaly pozdější datum. Čs. názor, poukazující na rozporný vývoj v problému multilaterální síly, se ukázal jako správný. Dále bylo dohodnuto, že jednání bude zaměřeno na problematiku MLF, přičemž bude vycházet ze širšího pojetí mezinárodní situace a poměrů v NATO, jak to také doporučoval ve svých připomínkách ÚV KSČ. Všechny členské země se vyslovily pro pozvání ALR. Pozvání bylo ze strany ALR odmítnuto a účastníkům zasedání zasláno memorandum obsahující hrubé úroky proti SSSR i ostatním členským státům Varšavské smlouvy, jakož i nepřijatelné podmínky pro účast v organizaci Varšavské smlouvy. (Memorandum ALR je v příloze IV.) RLR v přípravě nadhodila otázku pozorovatelů, avšak na zasedání ji nevznesla.

Průběh zasedání. Podle předběžné dohody byla obsahem jednání výměna názorů na mezinárodní situaci, zvláště s ohledem na plány MLF a na účast NSR v těchto plánech. V zásadním pojetí byla shoda v tom, že zároveň s odhalením podstaty těchto plánů a vyslovením varování na adresu jejich iniciátorů bude zdůrazněn a vytyčen program pozitivních kroků socialistických zemí v duchu jejich mírumilovné politiky. Zvláštní zřetel byl věnován otázkám evropské bezpečnosti. Byla rovněž shoda v tom, že v boji proti MLF má být využito fóra XIX. VS OSN. Všechny delegace, vyjma RLR, zastávaly názor, že orgány a instituce Varšavské smlouvy je třeba upevnit nejen v otázkách obranných, ale i v mezinárodně politické aktivitě.

V tomto rámci proběhla zásadní diskuse, v níž vystoupili všichni I. tajemníci bratrských stran v tomto pořadí: soudruzi Ulbricht,

Brežněv, Gomulka, Kádár, Novotný, Gheorghiu Dej, Živkov. Na plenárních zasedáních postupně předsedali soudruzi Dej, Brežněv, Novotný. Na uzavřeném zasedání za přítomnosti pouze členů delegace byl vyslechnut referát s. maršala Grečka. (Stručný záznam diskuse na plénu - viz příloha .)

Zasedání byly předloženy k projednání tyto dokumenty: Návrh společného komuniké. Návrh smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Návrh usnesení PPV o pravidelných konzultacích v zahraničně politických otázkách. (Tyto tři návrhy předložila NDR.) V průběhu zasedání na základě diskuse podal s. Grečko návrh na upevnění gen. štábu velení Varšavské smlouvy a na pověření ministrů národní obrany připravit opatření pro případ uskutečnění MLF.

Všem těmto návrhům vyjádřily podporu všechny zúčastněné delegace vyjma delegace RLR. S. Dej ve svém vystoupení vůbec nezmínil otázku nerozšiřování atomových zbraní a vyhnul se problému pravidelných konzultací PPV. Vnesl jako jediný do popředí dvě otázky, které ostatními řečníky nebyly zmíněny: Problém rozpuštění protikladných bloků a ocenění atomového výbuchu ČLR.

Tato odlišná pozice RLR měla za následek, že redakční komise ustavená z ministrů zahraničních věcí a tajemníků ÚV (s. Andropov a s. Kliszko) projednala a přijala pouze návrh společného komuniké a návrh odpovědi ALR. Některé otázky nemohla komise dohodnout a byla nucena je předložit k rozhodnutí plenární schůzi.

V diskusi na plénu a v redakční komisi se zračila pozice jednotlivých delegací v některých důležitých otázkách.

Rumunská delegace odmítla zásadně myšlenku dohody o nešíření atomových zbraní a nepřipustila ani zmínku o ní ve společném komuniké. Ministr zahraničních věcí s. Manescu operoval zprvu formálními důvody, jako pozdní obdržení návrhu. Teprve v odpověď na zásadní argumentaci ostatních ministrů ve prospěch přijetí návrhu smlouvy vznesl soudruh Manescu námitky věcné, které ukazovaly, že RLR bere ohled na předpokládaný nesouhlas ČLR na navrhovanou smlouvu, dále i ohled na Francii, kterou prý by v případě prosazování takového návrhu bylo možno odradit od boje proti MLF. Argumentace RLR spočívala zejména v tvrzeních, že v současné době nelze samotným nešířením zabránit nebezpečí jaderné války a že by toto opatření muselo být zahrnuto do všeobecného

plánu zákazu a zničení jaderných zbraní. Jinak prý by napomáhalo zachování politiky jaderného monopolu. Návrh smlouvy o nešíření jaderných zbraní se dotýká i zájmů jiných socialistických zemí, zejména ČLR, s nimiž podle názoru RLR musí být konzultován. Toto stanovisko zastávala delegace RLR do všech důsledků, což bylo patrné i na závěrečném plenárním zasedání PPV, kdy soudr. Maurer žádal vyloučit zmínku o nešíření i z dohodnuté charakteristiky plánů na vytvoření MLF z návrhu společného komuniké. Soudr. Dej k tomu prohlásil, že komuniké rumunská delegace nepodepíše, nebude-li jí vyhověno. Vyhovující formulace pak byla nalezena.

V mezinárodních otázkách, týkajících se kapitalistických zemí, delegace RLR navrhovala opatrné formulace a zásadně se postavila proti zostření varovné formulace v komuniké a odmítla zmínku o pověření ministrů národní obrany přípravou opatření pro případ uskutečnění MLF.

Ve vztahu k PPV a institucím Varšavské smlouvy zaujala delegace RLR postoj negativní k jejich aktivizaci a upevnění. Odmítla návrh na usnesení o konzultacích ministrů zahraničních věcí stejně jako návrh na upevnění gen. štábu. Byla proti veřejné formulaci i proti vnitřnímu usnesení. Tato pozice -- v podstatě zaměřená na oslabení PPV -- našla výraz i v návrhu s. Maurera, aby společné komuniké podepsali představitelé vlád a nikoliv i. tajemníci. Tento návrh, který zřejmě překvapil i soudruha Deje, nebyl přijat, poté co s. Brežněv jeho odmítnutí zdůvodnil. Rumunská delegace na něm dále netrvala.

V přímém vztahu k tomuto postoji RLR byl návrh její delegace na formulaci o likvidaci protikladných vojenských seskupení.

Jelikož delegace RLR nepřijala návrhy na upevnění Varšavské smlouvy a jakoukoliv publikaci v tomto smyslu, nemohl být v žádné formě přijat ani její návrh týkající se bloků. Jinak by komuniké působilo ve smyslu tendence k oslabení Varšavské smlouvy.

Rumunská delegace také přísně střežila to, co nazývala rámec působnosti Varšavské smlouvy, a vylučovala takové otázky, jako výslovné vyjádření odporu proti agresí USA proti Kubě. Žádala umírněnost formulace k vyjádření rozhodné solidarity a podpory VDR.

Konečně je nutno zaznamenat, že rumunská delegace využila k formálním námitkám ten fakt, že některé návrhy byly předloženy až na zasedání. Prohlásila, že nemohla získat pověření příslušného svého orgánu. Určitá demagogie v tomto postupu je patrná z toho, že v přípravě zasedání vystupovala RLR proti přípravě jakýchkoliv byt pracovních návrhů dokumentů.

Delegace NDR měla své vystoupení a postup výrazně zaměřen na kritiku NSR a na jednoznačně negativní hodnocení Erhardovy vlády. Němečtí soudruzi, kteří návrh komuniké i návrh smlouvy předem dohodli - jak potvrdili sovětští soudruzi - s SSSR, dost neústupně trvali na znění svého návrhu a byli poněkud zklamáni tím, že se jim nedostalo absolutní podpory ze strany všech ostatních delegací ke všem jimi předloženým návrhům, resp. jejich původním formulacím. V redakční komisi lpěli zvláště na formulaci o podpoře NDR v německé národní otázce. Po delším vysvětlení přijali formulaci navrženou čs. delegací "o podpoře mírumilovné politiky NDR".

Delegace SSSR zvláště v diskusích v redakční komisi prosazovala zásadní postoj taktně a tak, aby se oslabily hroty rozporů a byl vzat také zřetel - tam, kde to bylo možné - na předpokládané stanovisko ČLR.

Delegace PLR vzala rovněž návrh NDR na společné komuniké za základ, ale v redakční komisi prosazovala jeho podstatné zkrácení, vypuštění hodnocení mezinárodní situace a soustředění na polské návrhy týkající se evropské bezpečnosti.

Delegace ČSSR postupovala na zasedání podle zásad schválených usnesením předsednictva ÚV KSČ ze dne ledna 1965. Projev I. tajemníka ÚV KSČ a presidenta republiky s. A. Novotného vycházel ze schválených tézí a kladně zapůsobil. Svou zásadní koncepcí plně odpovídal zásadnímu rozboru i závěrům projevu vedoucího delegace SSSR a zdůrazněním pozitivních opatření socialistických zemí napomohl v celkové orientaci diskuse i zaměření práce na komuniké. S dobrým ohlasem a zájmem se setkal i námět na iniciativní kroky v otázkách záruk spojených s nešířením jaderných zbraní a záruk proti napadení v Evropě.

Československá delegace se ve všech jednáních a diskusích snažila o zásadní objasnění problémů a dosažení optimálních a všeobecně přijatelných závěrečných dokumentů.

Delegace MLR a BLR, jejichž představitelé měli kratší zásadní vystoupení, konstruktivně působily v práci redakční komise.

Ze zhodnocení diskuse a obsahu přijatých dokumentů možno učinit některé zásadní závěry: Sama skutečnost, že se zasedání politického poradního výboru Varšavské smlouvy opět sešlo a že přijalo společné hodnocení současné mezinárodní situace a společné závěry k dalšímu postupu, je kladným přínosem úsilí o upevňování jednoty socialistických zemí. Jak potvrzuje i ohlas zasedání na Západě, jednotné vystoupení členských zemí Varšavské smlouvy zapůsobilo proti snahám imperialistické propagandy konstruovat z rozdílnosti názorů některých socialistických zemí neprostý rozpor a působit k jeho vytváření. V tomto směru je významné i zdůraznění, jak v komuniké, tak i v diskusi, ochoty SSSR a všech ostatních účastníků zasedání vytvářet platformu pro společný postup v protimperialistickém boji i s ostatními socialistickými zeměmi, zejména ČLR.

Jako další kladný fakt je třeba vyzvednout jednomyslné odmítnutí albánského provokačního memoranda všemi účastníky a zdůraznění odpovědnosti Albánie za její neúčast v práci orgánů Varšavské smlouvy. Tento krok potvrdil zásadový přístup účastníků k otázkám jednoty socialistických zemí.

Zároveň se však projevilo i rozdílné stanovisko RLR k řadě problémů, které se dále vyvíjí zřejmě s ohledem na jedné straně na názory a stanoviska ČLR a na druhé straně na zájmy RLR v jejich vztazích k různým západním kapitalistickým zemím. Ukázalo se, že vedoucí představitelé RLR se snaží co nejméně vázat společným postupem a naopak-ponechají si co nejširší pole pro vlastní zájmy určovaný postup. Jen díky úsilí delegací ostatních zemí se podařilo, že tato rozdílnost názorů se neprojevila navenek a že kladná skutečnost dosažení dohody o podstatě projednávaného problému mohla být vyjádřena ve společném komuniké.

Skutečnost, že v hlavní otázce, která byla na pořadu jednání, tj. mezinárodní situace v souvislosti s plány na vytvoření mnohostranných jaderných sil NATO, bylo dosaženo zásadní shody jak pokud jde o hodnocení situace, tak i v základních závěrech o směrech dalšího postupu socialistických zemí, umožnila, že ústředního politického cíle zasedání bylo v podstatě dosaženo. Působivost dokumentu byla ovšem do jisté míry oslabena vypuštěním - v důsledku odporu delegace RLR - jediného nového pozitivního námětu, který se navrhovalo v něm uvést, tj. návrhu smlouvy o nešíření jaderných zbraní.

Méně příznivé jsou však výsledky zasedání pro vnitřní vývoj organizace Varšavské smlouvy. V důsledku stanoviska RLR bylo nejen znemožněno dosáhnout dohody o jakémkoliv posílení jejích orgánů a aktivizaci její činnosti, ale zároveň se ukázalo, že jejího politického fóra nebude možno v nejbližší době využívat k projednání širších mezinárodních problémů, v nichž má RLR odlišná stanoviska. Na program PPV Varšavské smlouvy bude asi možno stavět jen otázky, které jsou kryty zúženým výkladem smlouvy, tj. z evropské problematiky, zejména zaměřením proti politice západoněmeckého revanšismu, proti imperialistickým plánům a akcím v Evropě vůbec apod. Jinak by nejen bylo obtížné dosáhnout při existující zásadě jednomyslnosti jakýchkoliv společných rozhodnutí, ale i sama diskuse o návrzích, o nichž je jasné, že pro odpor některého z účastníků nebudou moci být přijaty, by za daného stavu nepřispívala spolupráci členských států. V tomto směru bude třeba další postup v organizaci Varšavské smlouvy důkladně a všestranně promyslet a příští zasedání PPV po všech stránkách důkladně připravit tak, aby byl přesně dohodnut pořad jednání a rovněž včas předloženy příslušné návrhy dokumentů.

Z celkových závěrů vyplývají pro MZV tyto hlavní úkoly:

1. Využít výsledků zasedání při rozpracování návrhů dalších kroků ČSSR v boji proti plánům na vytváření mnohostranných jaderných sil NATO; dle vývoje situace na XIX. zasedání VS OSN využít i tohoto fóra.

2. Vyjasnit zvláště v konzultacích s ministerstvem zahraničních věcí SSSR další taktiku v otázce nerozšiřování atomových zbraní. Sledovat vývoj stanoviska ČLR a rozvojových zemí v této otázce.
3. Promyslet možnosti dalšího využívání orgánů Varšavské smlouvy k projednání závažných politických problémů spadajících do rámce smlouvy a formálně je bezvadně připravovat.
4. V rozpracovávání iniciativních námětů mezinárodně politických akcí v nejbližším období klást důraz na takové otázky, v nichž možno napomáhat k uplatnění společných stanovisek socialistických zemí a nevyvolávat prohlubování rozporů; zejména při rozpracovávání akcí proti MLF sledovat možnosti takových kroků, které by mohly vyvolat souhlas a podporu i u socialistických zemí, které nejsou členy Varšavské smlouvy.
5. V otázkách týkajících se zejména německé otázky, odzbrojení a bezpečnosti v Evropě sledovat rovněž možnosti takových akcí, které by bylo možno realizovat v užší spolupráci s SSSR, PLR a NDR, které by na nich spolu s ČSSR byly nejtěsněji zainteresovány.
6. Dále rozpracovávat náměty v otázkách nešíření jaderných zbraní a záruk proti napadení v Evropě, jak byly vysloveny v projevu s. Novotného a po prokonzultování s MID SSSR předložit návrh postupu k jejich uplatnění.
7. Provést rozbor zásadní diskuse na PŘV a vyvodit z ní závěry pro operativní úkoly v mezinárodních problémech i bilaterálních vztazích (např. vůči Francii a jiným zemím NATO).
8. Pomáhat k upevnění řídicích orgánů ve vrchním velení ozbrojených sil štábu členů Varšavské smlouvy.
9. Nadále jít cestou upevňování jednoty členských zemí Varšavské smlouvy, hledat možnosti jednotného vystupování v mezinárodních otázkách.

Záznam z diskuse na plénu politického poradního výboru států
Varšavské smlouvy dne 19.1.1965

Zásadní vystoupení vedoucích delegací na plenárních schůzích.
Výboru vyzněla ve velmi plodnou výměnu názorů.

Diskusi zahájil vedoucí delegace NDR s.W.Ulbricht podrobným výkladem stanoviska k nové situaci, jaká se vytváří v důsledku různých plánů na mnohostranné jaderné síly v rámci NATO. Podrobně dokumentoval nebezpečnost úsilí vlády NSR ovládnout jaderné zbraně. Vedle snahy o prosazení účasti na kontrole jaderných zbraní cestou MLF, vláda NSR vytváří přímé podmínky pro jaderné vyzbrojení bundeswehru: jsou cvičeny kádry, připravovány podmínky pro vlastní výrobu jaderných zbraní a je připravena výroba raket. Jsou propagovány strategické koncepce, počítající s použitím jaderných zbraní.

Ve zdůvodnění navrhovaných dokumentů s.Ulbricht zdůraznil nutnost posílit pozice i argumentaci těch sil, které vystupují proti jadernému vyzbrojení NSR, a společně s nimi usilovat o oslabení ultrareakčních sil v západním Německu. V tomto směru je třeba dohodnout společný postup zemí Varšavské smlouvy. Orientace na problematiku NSR a v řadě souvislostí přímo na vnitroněmeckou problematiku byla vůbec převážným argumentačním obsahem vedoucího delegace NDR. Za tento rámec vystoupilo předložení návrhu všeobecné, celosvětové smlouvy o zákazu šíření jaderných zbraní jakoukoliv formou. Delegace NDR navrhovala, aby otázka uzavření smlouvy byla předložena XIX. zasedání VS OSN, a doporučila další kroky k prosazování řady dřívějších iniciativ socialistických zemí směřujících k posílení bezpečnosti v Evropě a k mírovému urovnání německé otázky.

V následujícím vystoupení vedoucí delegace SSSR s.L. Brežněv vyslovil souhlas s hodnocením situace s.Ulbrichtem i s jeho závěry a návrhy. Svůj výklad však zasadil do širšího zásadního rozboru současné mezinárodní situace.

Situace se vcelku vyvíjí ku prospěchu sil, které bojují za mír ve světě. Růst sil socialismu a národně osvobozenického hnutí rozrušuje světovou imperialistickou soustavu. Imperialisté, znepokojeni tímto vývojem se snaží opětovně dobývat ztracené pozice, i když dnes k tomu nemají již dřívějších možností. Imperialisté vědí, že nemohou zaútočit na SSSR, proto se snaží, ve stínu jistého "zabezpečení" pomocí jaderných zbraní, rozpoutávat lokální války. Je třeba, aby socialistické země byly na tento vývoj připraveny, aby rozvíjely i svou konvenční výzbroj a aby byly vždy připraveny pomáhat národům, proti nimž je agrese zaměřena.

Jestli imperialisté přistupují na určité zmírnění napětí v mezinárodních vztazích, pak tak činí pod tlakem, avšak zároveň věrní své agresivní podstatě - se snaží každý ústup v jedné oblasti kompenzovat expanzí či agresí v oblasti jiné. Kdybychom nevedli boj proti imperialismu, rostla by jeho chuť k ještě větší agresivnosti.

S. Brežněv zdůraznil v této souvislosti plnou pomoc a velkou pozornost, kterou SSSR věnuje Kubě, což je výrazem mezinárodní povinnosti socialistických zemí. Stejně tak ve válce, kterou rozpoutaly USA proti vietnamskému lidu, kdy nelze vyloučit nové akce proti Vietnamské demokratické republice, SSSR nabízí VDR veškerou pomoc, což bude zdůrazněno návštěvou delegace SSSR vedené s. Kossyginem do VDR.

Imperialismus se snaží vyhledávat naše slabá místa a využívat jich. Probíhající ostrý boj dvou ekonomických soustav vyžaduje z naší strany jednotu, pružnost postupu, využívání nejrůznějších forem s cílem dosáhnout zájmů socialistických zemí.

K problematice plánů na vytvoření "mnohostranných" či "atlantických" jaderných sil s. Brežněv rozvinul zejména aspekt šíření jaderných zbraní. Vyslovil se pro to, aby návrh smlouvy o zákazu šíření byl PPV přijat, aby byl předán rovněž těm socialistickým zemím, které jsou mimo OSN, a aby jednání o něm bylo

všestranně využito. Bylo by třeba aktivizovat k boji proti šíření a proti atomovému vyzbrojování NSR masové hnutí v kapitalistických státech.

V boji proti MLF je třeba využívat i rozporných stanovisek v rámci NATO, odrážejících se například v názorech de Gaulla na samotné NATO atp. Je třeba je mít na mysli při rozvíjení styků s jednotlivými zeměmi.

V relaci SSSR k USA vystoupil president Johnson s námětem pozvat představitele SSSR k návštěvě USA a v zaslaném poselství vyložil názory k otázkám rozvoje vzájemných vztahů. Sovětští soudruzi materiály studují, avšak zřejmě budou trvat na tom, aby Johnson nejdříve přijel do SSSR.

Sovětští soudruzi nemají ilusí o tom, že za dané situace by bylo možno v jednáních s USA dosáhnout velkých kroků, neboť je příliš veliký rozpor mezi jejich slovy a skutky. Na Johnsona působí jak velmi reakční síly, tak i umírněné kruhy. Kontaktů s USA se ani v perspektivě nevzdají.

Současně však položí silnější důraz na styky s jinými kapitalistickými zeměmi, jako Francií, Velkou Británií, Itálií a Japonskem. Budou se snažit rozšiřovat výhodné hospodářské styky, řešit otevřené otázky, hledat možnosti kroků k evropské bezpečnosti. Byl by to i nátlak na USA. S Francií lze nyní hledat společné možnosti i v oblasti politické. Britští labouristé by chtěli dělat prostředníky, ale nepřicházejí se žádnými konkrétními kroky; při návštěvě s. Kosygina hodlají jim sovětští soudruzi otevřeně vyložit svá stanoviska k jadernému zbrojení v NATO, k britské politice na Arabském poloostrově i v Jihovýchodní Asii tak, aby bylo jasno, že nelze provádět avanturistickou politiku a domnívat se, že současně je možno provádět přátelské styky se socialistickými zeměmi.

Užitečnými se ukázaly i kontakty s Tureckem, které vyslovilo své negativní stanovisko k MLF. SSSR bude rozvíjet aktivní styky i s Norskem a Dánskem. Možnosti se ukazují i ve vztahu k Belgii.

Vztahy SSSR k NSR se vcelku vyvíjejí nepříznivě, rovněž v oblasti ekonomické. SSSR je pro rozvoj kladných vztahů k NSR, avšak na základě reálných faktů. ÚV nesouhlasil s úmyslem N.S. Chruščova navštívit Bonn, ani s cestou Adžubeje.

V současné době by bylo účelné dát pokyn ministrům zahraničních věcí, aby prostudovali možnosti, jak nejlépe plánovat - s ohledem na stanoviska rozvojových zemí, akce proti Hallsteinově doktríně.

Třeba posilovat i vojenskou spolupráci mezi členskými zeměmi Varšavské smlouvy. Jestli v boji proti MLF nestačí politické kroky, třeba promyslet i vojenská opatření. A bylo by účelné uvážit i možnosti vojenské spolupráce se socialistickými státy, které nejsou členy Varšavské smlouvy. Koordinovat například postup vůči MLF s Čínskou lidovou republikou, jestliže s tím ovšem bude souhlasit.

V závěru zdůraznil s. Brežněv potřebu jednoty, semknutosti a solidarity socialistických zemí, jakožto předpoklad vyřešení všech úkolů.

Na obdobném přístupu k problematice bylo založeno vystoupení vedoucího delegace ČSSR s. Novotného, který rovněž analyzoval politiku mnohostranného jaderného zbrojení v NATO v souvislosti s celkovou agresivní politikou imperialismu a věnoval větší pozornost rozboru rozporů, které se v této otázce vyvíjejí mezi státy NATO. V obdobném smyslu hovořil i vedoucí polské delegace s. V. Gomulka o tom, že sama koncepce MLF vznikla z potřeby západních mocností, zejména USA, překonat krizi vnitřních rozporů v NATO, která je v současné době jejich největším problémem.

S. Novotný a rovněž s. Gomulka zdůraznili, že v boji proti vytváření MLF je třeba z naší strany položit patřičný důraz na pozitivní program, mírovou koncepci socialistických zemí, opírající se o naše konkrétní návrhy. Vedoucí čs. delegace obrátil pozornost v první řadě na využití návrhů SSSR na všeobecné a úplné odzbrojení,

jakož i na souběžná dílčí opatření, jak byla shrnuta v Memorandu vlády SSSR XIX. zasedání VS OSN. Je třeba využít i jiných návrhů, například z káhirské konference. Zejména vyzvedl potřebu aktivizace otázky dohody o nešíření jaderných zbraní a v rámci boje proti MLF nadhodil k úvaze rozpracování myšlenky poskytnutí jadernými velmocemi záruk těm státům v Evropě, které by se zavázaly nijak nezískat jaderné zbraně, a rovněž myšlenky postupného vytváření záruk proti napadení v Evropě.

Ve vystoupení s. Gomulky byly vyzvednuty zejména polské návrhy na zmrazení jaderného zbrojení a desatomizaci ve střední Evropě a rovněž myšlenka dohody o nešíření jaderných zbraní s příslušnými zárukami v rámci celoevropském, obdobná koncepci, kterou uvedl s. Novotný. Dále se zmínil i o možnosti rozpracování návrhu na ekonomickou spolupráci a odstranění diskriminace v Evropě. K návrhu PLR na svolání konference o bezpečnosti v Evropě uvedl, že polští soudruzi předpokládají rozvinout kolem něj širší diplomatické rozhovory, při kterých by bylo možno odhalit úmysly evropských vlád pokud jde o konkrétní otázky evropské problematiky, nalézt případně nové formy a seskupit v Evropě širší kruhy za myšlenku opatření k vytváření kolektivní bezpečnosti.

V projevech vedoucích delegací MLR, BLR i RLR byla argumentace k otázce MLF a s nimi spojených problémů vcelku v zásadě shodná s ostatními vystoupeními. Pokud jde o náměty konkrétních opatření, předložil vedoucí delegace BLR s. Živkov, v souvislosti s návrhem NDR na pravidelné schůzky ministrů zahraničních věcí, návrh, aby se v rámci systému Varšavské smlouvy vytvořila rada ministrů zahraničních věcí jako stálý orgán.

V projevu vedoucího delegace RLR s. Deje se projevíly některé odlišnosti od koncepcí ostatních, zejména v návrzích na další postup. Nezmínil se vůbec o otázce nerozšiřování jaderných zbraní a vyhnul se problému pravidelných konzultací. Zdůraznil jako hlavní nebezpečí jaderné války, z čehož vyvodil závěr, že hlavní důraz je třeba položit na otázku zákazu jaderných zbraní a v té souvislosti jako

jediný zdůrazňoval podporu návrhů ČLR k této otázce. Dále vyzvedl do popředí, s odvoláním na některé dřívější návrhy socialistických zemí, myšlenku likvidace vojenských bloků, poukazoval přitom na škodlivost existence těchto bloků a zdůrazňoval, že návrh na jejich likvidaci by se setkal s podporou rozvojových zemí. V závěru navázal na zmínku s. Brežněva o možnosti vojenské spolupráce s ostatními socialistickými zeměmi v boji proti MLF a zdůraznil, že tato spolupráce by mohla být širší, zejména také v politické oblasti.

Z á z n a m

o poradě prvních tajemníků ústředních výborů bratrských stran
a předsedů vlád členských států Varšavské smlouvy, konané 20. ledna
1965 v budově ústředního výboru Polské sjednocené dělnické strany

Soudruh Gomulka nejprve uvítal všechny přítomné soudruhy a
vzhledem k tomu, že předem nebylo dohodnuto žádné konkrétní téma
besedy, navrhl projednat na této úrovni otázky, o kterých se nepoda-
řilo dosáhnout dohody na zasedání redakční komise, a to:

1. otázku zařazení bodu o nerozšiřování jaderných sil do společného
komuniké;
2. otázku pravidelných porad ministrů zahraničních věcí členských
států Varšavské smlouvy;
3. otázku upevnění a posílení organizační struktury štábu spojených
ozbrojených sil Varšavské smlouvy;
4. odpověď představitelům Albánské lidové republiky na jejich dopis
PPV.

Diskuse k prvnímu bodu:

Soudruh Gheorghiu-Dej vyslovil názor, že by byla chyba zařa-
dit do společného komuniké bod o otázce nerozšiřování jaderných zbra-
ní, protože by této myšlenky mohla zneužít Indie. Indická vláda prý
dala svým představitelům v OSN instrukce, aby odsoudili ČLR za to,
že provedla atomový výbuch. Proto se rumunská delegace domnívá, že
není vhodné spojit otázku nerozšiřování jaderných sil s odsouzením
budování mnohostranných jaderných sil NATO. Bylo by třeba nejdříve
dosáhnout jednoty všech socialistických zemí o této otázce, předem
ji konzultovat s vládou ČLR a získat ji na naši stranu. Na druhé
straně rumunská delegace navrhuje pohovořit s indickou vládou, aby
nevystupovala proti ČLR. Podle názoru rumunských soudruhů otázka
nerozšiřování jaderných zbraní by mohla mít bezpochyby příznivý vliv
na světový vývoj, avšak neřeší otázku zákazu použití jaderných zbraní
ké, jak se předpokládá.

a vláda by měla do této otázky zahrnout i otázku
o právu na obranu.

a zničení jejich zásob. Proto se rumunská delegace domnívá, že by bylo správné, kdyby státy, které vlastní jaderné zbraně, učinily společné prohlášení, v němž převezmou závazek, že nebudou používat jaderných zbraní k dosažení svých cílů.

S. Ulbricht prohlásil, že rumunští soudruzi se snaží obejít otázku základního nebezpečí, a tím je atomový blok USA, v jehož rámci by došlo k předání jaderných zbraní do rukou západoněmeckých revanšistů. Přijetí stanoviska rumunských soudruhů by znamenalo, že nevystupujeme proti rozšiřování jaderných zbraní, proti tomu, aby k nim byl umožněn přístup NSR. Delegace NDR je přesvědčena, že v současné době může být úspěšnější boj proti rozšiřování jaderných zbraní než proti zákazu použití jaderných zbraní. S. Ulbricht vyslovil názor, že čínští soudruzi jsou stejného mínění a podpoří nás, neboť prý sami řekli německým soudruhům, že jsou proti mnohostranným jaderným silám, proti rozšiřování jaderných zbraní a jejich předání do rukou NSR. Na tento názor reagoval s. Gheorghiu-Dej poznámkou, že jestliže čínští soudruzi budou takto postupovat, pak on sám učiní sebekritiku.

Na dotaz s. Ulbrichta, zda rumunská delegace souhlasí, aby bylo v komuniké zapsáno, že členské státy Varšavské smlouvy vystupují proti rozšiřování jaderných zbraní, s. Gheorghiu-Dej odpověděl, že rumunská delegace je pro to, aby v komuniké bylo zapsáno, že členské státy Varšavské smlouvy jsou proti budování mnohostranných jaderných sil a umožnění NSR přístupu k jaderným zbraním, ale že není možné tuto otázku spojovat s otázkou nerozšiřování jaderných zbraní, která je prý širší.

S. Novotný zdůraznil velkou odpovědnost všech delegací, které jsou přítomny na zasedání politického poradního výboru Varšavské smlouvy, neboť celá světová veřejnost právem očekává, že zaujmou stanovisko ke všem závažným mezinárodně politickým otázkám. Každá delegace má právo například nesouhlasit s návrhem komuniké, jak ho předložili němečtí soudruzi, avšak představitelé stran a vlád přijeli do Varšavy proto, aby vzájemně vyjasnili stanoviska k projednávaným otázkám a zaujali k nim jednotný postoj. Vzhledem

k tomu, že až na rumunské soudruhy jsou všechny delegace pro zařazení projednávané otázky do komuniké, s. Novotný se dotázal rumunských soudruhů, zda jsou pro nerozšiřování jaderných zbraní jen na vnitřních poradách nebo zda mohou prohlásit i na veřejnosti, že jsou proti nerozšiřování jaderných zbraní.

S. Gomulka poznamenal, že polští soudruzi posuzují budování mnohostranných jaderných sil jako rozšiřování jaderných zbraní na státy, které je dosud nevlastní, a proto jsou jak proti budování mnohostranných jaderných sil, tak i proti rozšiřování jaderných zbraní. Nebylo by správné zužovat tuto otázku jen na NSR, jak to navrhuji rumunští soudruzi. Vystupujeme zásadně proti rozšiřování jaderných zbraní, a to nejen v zemích NATO, které je nevlastní, ale i v socialistických zemích. Kdybychom žádali nerozšiřování jaderných zbraní pouze v zemích NATO, byla by to z naší strany politická lícoměrnost. S. Gomulka potom na příkladech ukázal, že budování mnohostranných jaderných sil je zároveň rozšiřováním jaderných zbraní (společné vojenské námořní lodě, společná příprava jednotek při zacházení s atomovými zbraněmi atd.). Dále s. Gomulka prohlásil, že kdyby bylo možné přijmout smlouvu o nerozšiřování jaderných zbraní, bylo by to jak v našem zájmu, tak i v zájmu ČLR. Za prvé, dnes se situace změnila -- ČLR uskutečnila před několika měsíci atomový pokus a nyní již tedy patří mezi atomové mocnosti; proto bude mít zájem na nerozšiřování jaderných zbraní. Vždyť vyvstává nebezpečí, že jaderné zbraně by mohly vyrábět Japonsko a Indie, to znamená státy, které vystupují proti ČLR. Za druhé, státy Varšavské smlouvy mají mnoho společných dokumentů s ČLR, v nichž je odsuzováno rozšiřování jaderných zbraní, neboli jedná se jen o aplikaci otázky nerozšiřování jaderných zbraní v dnešních podmínkách.

S. Gomulka dále řekl, že nemůže pochopit, proč je s. Gheorghiu-Dej proti tomu, aby byla zařazena do komuniké věta, že členské státy Varšavské smlouvy jsou proti rozšiřování jaderných zbraní. Je nezbytné, aby tyto státy před celým světem ukázaly svůj

postoj jak k otázce mnohostranných jaderných sil, tak k otázce nerozšiřování jaderných zbraní. Nesmíme v tomto případě přenechávat iniciativu jiným zemím. Podle informací, které polští soudruzi mají, prý Irsko již otázku nerozšiřování jaderných zbraní předložilo v OSN. Socialistické země pak stejně musí pro tento návrh hlasovat, neboť jinak to ani není možné.

S. Gomulka dále poznamenal, že zůstává otázkou, čeho je možné snadněji dosáhnout, zda dohody o zákazu použití jaderných zbraní, jak to navrhovali rumunští soudruzi, či dohody o nerozšiřování jaderných zbraní. Západ prý nebude souhlasit s dohodou o zákazu, a proto je třeba jako prvního stupně dosáhnout dohody o nerozšiřování jaderných zbraní a teprve potom dohody o zákazu použití jaderných zbraní.

S. Maurer poté upřesnil stanovisko rumunské delegace. Řekl, že není možné najednou vyřešit všechny otázky. Rumunští soudruzi prý proto vycházeli z toho, že politický poradní výbor se sešel, aby jednotně vystoupil proti budování mnohostranných jaderných sil NATO a v této souvislosti proti hrozbě atomového vyzbrojování NSR. Otázku nerozšiřování jaderných zbraní považuje rumunská delegace za širší otázku, neboť se dotýká zájmů všech států. Sami rumunští soudruzi jsou pro nerozšiřování jaderných zbraní, ale nepřejí si, aby byl tento bod zařazen do závěrečného komuniqué. Nejdříve je prý nutné pohovořit o této otázce s ČLR a vyjasnit stanovisko i ostatních socialistických zemí. Přitom v této otázce je prý třeba mít souhlas nejen socialistických zemí, ale i kapitalistických. Rumunská delegace je toho názoru, že členské státy Varšavské smlouvy nic neztratí, když se k této otázce vysloví později. Je například známo, že U Thant požádal všechny státy OSN, aby sdělily své stanovisko k otázce nerozšiřování jaderných zbraní - ze 114 států však odpověděla méně než polovina států.

Na dotaz s. Gomulky, zda tedy rumunští soudruzi považují dřívější společné dokumenty k otázce nerozšiřování jaderných zbraní za nepřijatelné, s. Maurer prohlásil, že to neřekl, a znovu opakoval, že rumunská delegace je proti zařazení tohoto bodu do komuniké, a to z taktického hlediska.

S. Kádár prohlásil, že jestliže všechny delegace ve svých vystoupeních odsoudily budování mnohostranných jaderných sil, znamená to, že zaujaly i postoj proti rozšiřování jaderných zbraní, neboť tuto otázku není možné omezovat jen na otevření přístupu NSR k jaderným zbraním. Když členské státy Varšavské smlouvy vystoupí proti rozšiřování jaderných zbraní, bude to namířeno proti plánům USA na budování mnohostranných jaderných sil. Maďarská delegace je pro rozhovory s čínskými soudruhy, ale jednat s nimi je možné teprve tehdy, až členské státy Varšavské smlouvy zaujmou určité společné stanovisko. S. Kádár dále podotkl, že by bylo potřeba změnit dosavadní praxi vůči socialistickým státům, které nejsou členy Varšavské smlouvy. Dříve existoval systém pozorovatelů, který umožňoval, že tyto země byly informovány o činnosti organizace Varšavské smlouvy. Ovšem tento systém byl zrušen a nebyl vytvořen žádný jiný. Proto maďarská delegace navrhuje, aby některá z delegací byla pověřena vypracováním stručné informace o zasedání politického poradního výboru pro socialistické země, jež nejsou členy Varšavské smlouvy, a požádala je o podporu našeho stanoviska.

S. Živkov podpořil názor, že budování mnohostranných jaderných sil zároveň znamená rozšiřování jaderných zbraní v kapitalistickém světě, kterému je třeba zamezit. Jinak by mohlo dojít k nebezpečnému vývoji, neboť socialistické země by se nemohly s touto situací smířit a byly by nuceny rozšiřovat atomové zbraně též uvnitř socialistického tábora. Jaderné zbraně by tak získaly všechny hlavní evropské země. S. Živkov dále zdůraznil, že jde o naši taktiku v boji za odzbrojování, která byla společně vypracována a zakotvena v dokumentech - v první řadě musíme usilovat o nerozšiřování jaderných zbraní a teprve poté o dohodu

o zákazu použití jaderných zbraní a zničení jejich zásob. S. Živkov vyslovil rovněž názor, že nebude-li v komuniké formulace o nerozšiřování jaderných zbraní, pak bude celé světové veřejnosti nejasný náš postoj k této otázce. Podle názoru bulharské delegace je návrh komuniké, který připravila redakční komise, příliš suchý a schématický; měl by to být dokument, který by mobilizoval všechny bojovníky za mír.

S. Brežněv ve svém vystoupení řekl, že v boji proti imperialismu a reálné hrozbě války musíme využít všech prostředků politického boje. Sovětští soudruzi jsou přesvědčeni, že nerozšiřování jaderných zbraní odpovídá zájmům všech socialistických zemí. V předsednictvu ÚV KSSS byl projednáván dopis čínským soudruhům, v němž jim sovětské soudruzi navrhuje poradit se, zda neprojevit v této otázce iniciativu v OSN. S. Brežněv se poté zeptal rumunských soudruhů, zda jejich vetování této otázky znamená, že je to jejich mínění, nebo zda se chtějí o této otázce ještě poradit s představiteli ČLR.

S. Maurer v podstatě znovu opakoval již několikrát vyslovené stanovisko rumunské delegace - rumunští soudruzi podporují myšlenku nerozšiřování jaderných zbraní a považují ji za správnou, ale jsou proti jejímu zařazení do závěrečného komuniké, a to z taktického hlediska.

Dále s. Brežněv zdůraznil, že k zasedání členských států Varšavské smlouvy došlo v odpovědný historický moment, kdy, jak již řekl ve svém vystoupení, "probíhá proces přípravy k válce". Imperialisté postupně připravují válku, jde o celý proces vyzbrojování, a nejen o předávání zbraní NSR. Vůči hrozbě NSR, která si přeje revanš, musíme být rozhodní a nesmíme pokulhávat za světovým vývojem a ztrácet iniciativu. Potom by bylo nejasné, jaké stanovisko zaujímáme k aktuálním otázkám. Je třeba odpovědněji přistupovat k řešení otázek, neboť až se probudíme po atomovém úderu, bude již pozdě. Dále s. Brežněv poznamenal, že s uspokojením konstatuje, že rumunští soudruzi nejsou proti otázce nerozšiřování jaderných zbraní a že se tedy jenom jedná o formu zveřejnění,

o níž je možné se domluvit. Tato otázka nemusí být zařazena do komuniké a rovněž ji nemusí předložit OSN členské státy Varšavské smlouvy jako organizace, ale třeba skupina několika socialistických států. S. Brežněv proto navrhl, aby se tento bod nezařazoval do komuniké, ale aby se delegace dohodly, že budou v této otázce postupovat jednotně a že vyvinou úsilí, aby získaly podporu i ČLR.

S. Novotný podpořil návrh s. Kádára a s. Brežněva, aby např. sovětská nebo polská delegace byla pověřena objasněním stanoviska členských států Varšavské smlouvy čínským soudruhům a požádala je o podporu.

S. Kosygin řekl, že k otázce nerozšiřování jaderných zbraní mají všechny delegace stejné stanovisko - jsou proti rozšiřování jaderných zbraní (rumunští soudruzi jenom z taktických důvodů jsou proti jeho zařazení do komuniké). Jinak tomu ani totiž být nemůže, neboť ten, kdo by vystupoval za jejich rozšiřování, dostal by se do konfliktu nejen s bratrskými stranami ostatních zemí, ale i se světovou veřejností. Pokud jde o USA, přestože Rusko tvrdí, že budování mnohostranných jaderných sil má zabránit rozšiřování jaderných zbraní, opak je pravda. Na základě údajů, které mají sovětské soudruzi, může být proces rozšiřování jaderných zbraní ve světě, jestliže se mu nezabrání, velmi rychlý. Kdybychom byli pro to, aby se atomové zbraně vyráběly např. v ČSSR a j. socialistických zemích, bylo by to pro nás nyní nevýhodné, neboť by si to vyžádalo velkých hmotných prostředků. Proto vystupujeme proti rozšiřování jaderných zbraní. Text komuniké dává možnost sblížení stanovisek všech socialistických zemí i komunistických stran. Vždyť ani jedna komunistická strana nemůže obvinít členské státy Varšavské smlouvy, že vystoupily proti rozšiřování jaderných zbraní, ale jenom to uvítá.

Poté došlo znovu k výměně názorů s rumunskými soudruhy, zda zařadit do komuniké či nikoliv bod o nerozšiřování jaderných zbraní. Když ostatní soudruzi potvrdili, že otázka nerozšiřování jaderných zbraní nebude v komuniké spojována s předložením této otázky OSN, s. Maurer řekl, že rumunská delegace ještě jednou prostuduje text komuniké.

Diskuse k druhému bodu:

S. Gomulka podpořil návrh, aby se ministři zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy scházeli k pravidelným konzultacím. Odůvodnil to tím, že těžko je možné se scházet na nejvyšší úrovni několikrát do roka, a proto ať se pravidelně scházejí ministři zahraničních věcí.

S. Maurer řekl, že rumunská delegace již na tuto otázku odpověděla, a to v tom smyslu, že je principiálně proti vytvoření nového orgánu, že postačí jeden orgán - politický poradní výbor, který byl vytvořen na základě smlouvy.

Poté s. Gomulka a Brežněv přesvědčovali rumunské soudruhy, že zde vůbec nejde o vytváření nových orgánů, a zdůrazňovali nutnost konzultací, které si vyžaduje mezinárodní situace.

S. Brežněv navrhl, aby bylo zapsáno, že ke zlepšení činnosti členských států Varšavské smlouvy budou svolávány porady ministrů zahraničních věcí, kteří o nich budou informovat své vlády.

Na to s. Maurer prohlásil, že nic není na překážku tomu, aby se ministři zahraničních věcí scházeli, když to bude zapotřebí, ale že to nemusí být určováno jako norma.

S. Gomulka uvedl několik příkladů, proč je nutné, aby se porady ministrů zahraničních věcí konaly. (Např. když USA bombardovaly jižní Vietnam, bylo zapotřebí konzultovat se o této otázce; chyba polských soudruhů byla též, že byl předložen v OSN návrh s. Rapackého, aniž byl předem konzultován.)

Na dotaz s. Novotného, zda se rumunští soudruzi budou diferencovat od stanovisek ministrů zahraničních věcí ostatních členských států Varšavské smlouvy, jestliže se rumunský ministr zahraničních věcí nebude zúčastňovat porad, s. Maurer odpověděl vyhýbavě.

Dále v diskusi k tomuto bodu vystoupili soudruzi Ulbricht a Kádár. Oba se snažili přesvědčit rumunské soudruhy o nutnosti systematických konzultací ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy a navrhovali i konkrétní termíny, avšak rumunští soudruzi tento návrh odmítali.

Ke třetímu bodu:

S. Gheorghiu-Dej prohlásil, že se rumunská delegace k němu nemůže vyslovit proto, že musí tuto otázku nejprve předložit předsednictvu strany.

Ke čtvrtému bodu:

Rumunská delegace vyslovila souhlas s textem odpovědi představitelům Albánské lidové republiky, jak ho vypracovala redakční komise.

Z á z n a m

20. 1. 1965 po zasedání politického poradního výboru členských zemí Varšavské smlouvy se uskutečnila v budově ústředního výboru Polské sjednocené dělnické strany schůzka prvních tajemníků ústředních výborů Komunistické strany Sovětského svazu, Komunistické strany Československa, Polské sjednocené dělnické strany, Jednotné socialistické strany Německa, Bulharské komunistické strany a Maďarské socialistické dělnické strany, na níž se konzultovaly otázky souvisící se svoláním mezinárodní porady komunistických a dělnických stran.

Po několikahodinové diskusi se účastníci schůzky shodli na těchto hlavních závěrech:

Uskutečnit 1. března v Moskvě zasedání redakční komise. Další odklad by poškodil naši věc. Lze předpokládat, že zasedání se účastní představitelé 18 stran z 26 pozvaných.

Redakční komise projedná výzvu 81 komunistickým a dělnickým stranám, aby k datu, které bude dohodnuto, vyslaly do Moskvy své představitelé na zasedání, na němž bude zvolen výbor (komise) pro přípravu mezinárodní porady. Tento přípravný výbor pak přistoupí k vypracování návrhu dokumentů pro chystanou mezinárodní radu. Po tomto setkání představitelů 81 stran by se konaly různé regionální porady, dvoustranné i mnohostranné schůzky jednotlivých stran, které by měly konzultativní charakter a napomáhaly by přípravě mezinárodní porady, na níž by byly projednány základní otázky současnosti a přijaty příslušné dokumenty.

Před zasedáním redakční komise 1. 3. zašle ÚV KSSS dopis všem pozvaným 26 stranám, popřípadě pošle pracovníka ÚV KSSS k osobnímu projednání a současně připraví i návrh zmíněné výzvy.

Účastníci schůzky se shodli v tom, že takovýto postup, při němž příprava porady bude prováděna na širší základně, je nejvhodnější, neboť nám dává možnost rozbít argumenty vedení KS Číny a všech odstředivých sil v souvislosti s redakční komisí, vezme

jím vítr z plachet a znesnadní jejich pozici a frakční činnost. Nyní zneužívají chyby, které jsme se dopustili (název "redakční komise", počet 26 stran - dává protivníkům možnost argumentace, že redakční komise byla pověřena přípravou pouze porady v roce 1960, že je nyní její činnost nezákonná, že chce svévolně vypracovat a vnucovat jednostranné dokumenty apod.). Proto bude správné, aby se redakční komise 1. 3. sešla, vydala zmíněncu výzvu a tím přestala existovat. Pohřbíme sice redakční komisi, ale nepohřbíme naši věc, vytvoříme podmínky pro to, abychom mohli jít dál - kupředu. Tím, že budou pozvány všechny strany (81) k projednání přípravy mezinárodní porady, se vytvoří situace, kdy pro vedení KS Číny a její spojence bude těžké zdůvodňovat odmídnutí své účasti a prohloubí se jejich izolace.